

**TRANSPARENCY
INTERNATIONAL**

Korrupció a magyar felsőoktatásban

A kutatást készítette:

Támogatók: **TRANSPARENCY
INTERNATIONAL**
the global coalition against corruption

VOLVO

Allianz

Mercedes-Benz

SANOFI

A kutatás célja és módszertana

A Transparency International Magyarország megbízásából a Kutatópont által készített kutatás az oktatási területre jellemző korrupció percepcióját vizsgálja, illetve a magyarországi felsőoktatás korrupciós kockázatait elemzi.

Kérdőíves adatfelvétel

500 fő megkérdezése

- Felsőoktatásban résztvevő hallgatók
- Önkitöltős kérdőívvel
- Nagyjából 70 felsőoktatási intézmény hallgatói

Interjú adatfelvétel

15 fő megkérdezése

- Oktatási rendszert fenntartó finanszírozók
- Döntéshozók
- Hallgatók
- Felsőoktatási szakértők

A korrupció általános megítélése

Korrupció jelenléte egyes területeken

Ön szerint mennyire van jelen a korrupció...

Minta: 501 fő

Bázis: összes megkérdezett

- Az interjúkból kitűnik, hogy a legáltalánosabb, legelterjedtebb és legelfogadottabb korrupciós forma Magyarországon az ismerősök előnyben részesítése.
- Interjúalanyaink egy része szerint ez a fajta előnyben részesítés mélyen beépült a mindennapokba.

„...ha jóban vagy valakivel, akkor elég könnyű elintézni sok mindent...” (hallgató)

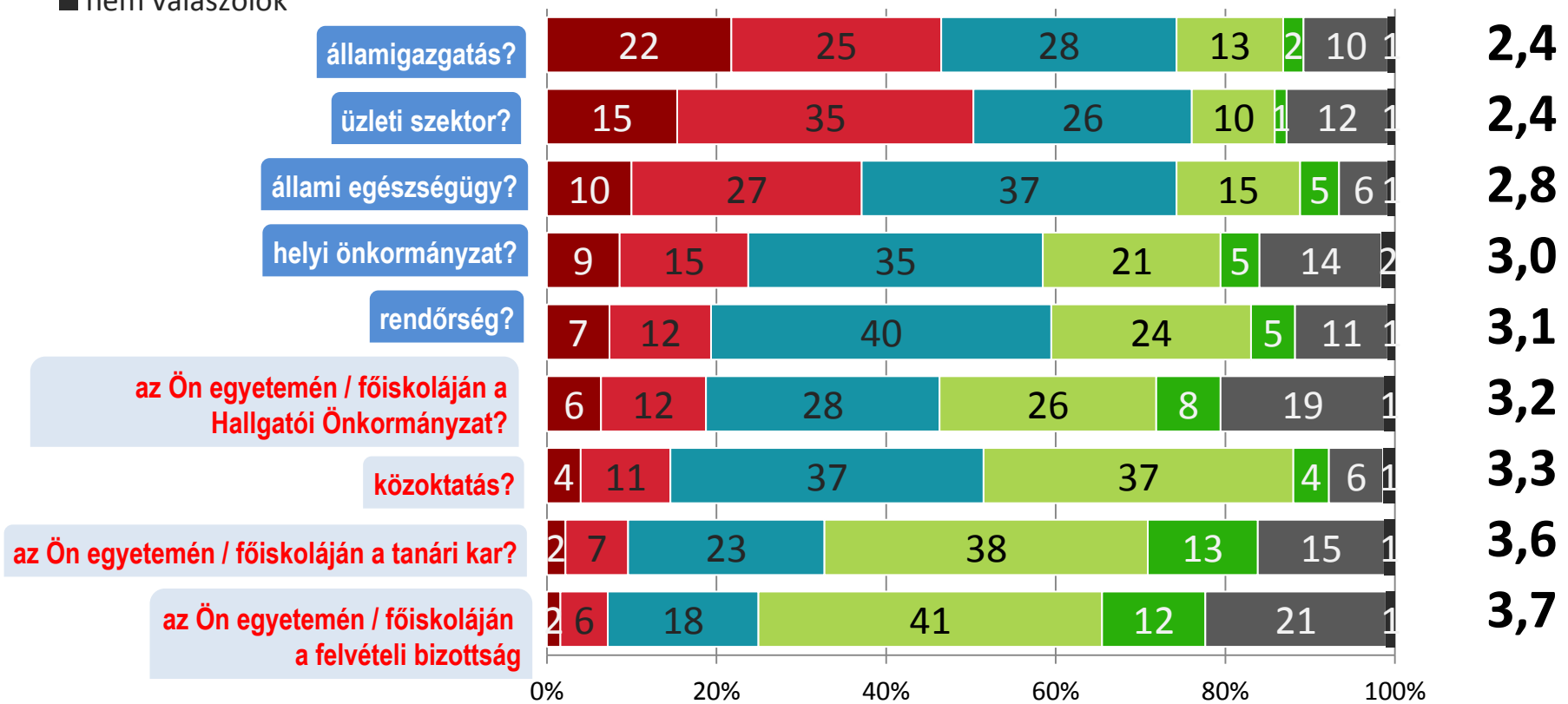
Egyes intézmények becsületesessége

Ön szerint mennyire jellemző az alábbi szervezetekre, hogy becsületesen működnek?

- 1-egyáltalán nem jellemző
- 2-inkább nem jellemző
- 3-jellemző is, meg nem is
- 4-inkább jellemző
- 5-teljes mértékben jellemző
- nem tudom
- nem válaszolok

Átlag
(öt fokú skálán)

Minta: 501 fő

Bázis: összes megkérdezett

Korrupció a felsőoktatási intézményekben

- Az interjúalanyok szerint a felsőoktatás korrupciós helyzete nem kirívó, közepes mértékű a más területeken tapasztalhatóhoz, vagy Magyarország egészéhez képest.
- A „rendszerbe ivódott” korrupcióról beszéltek az interjúalanyok, annak ellenére, hogy amikor a saját intézményükről kérdeztük, a válaszadók többsége nem látott jelentős korrupciós veszélyt.
- Az intézményvezetés és -fenntartás problémái összefüggenek a politikai érdekbefolyással.

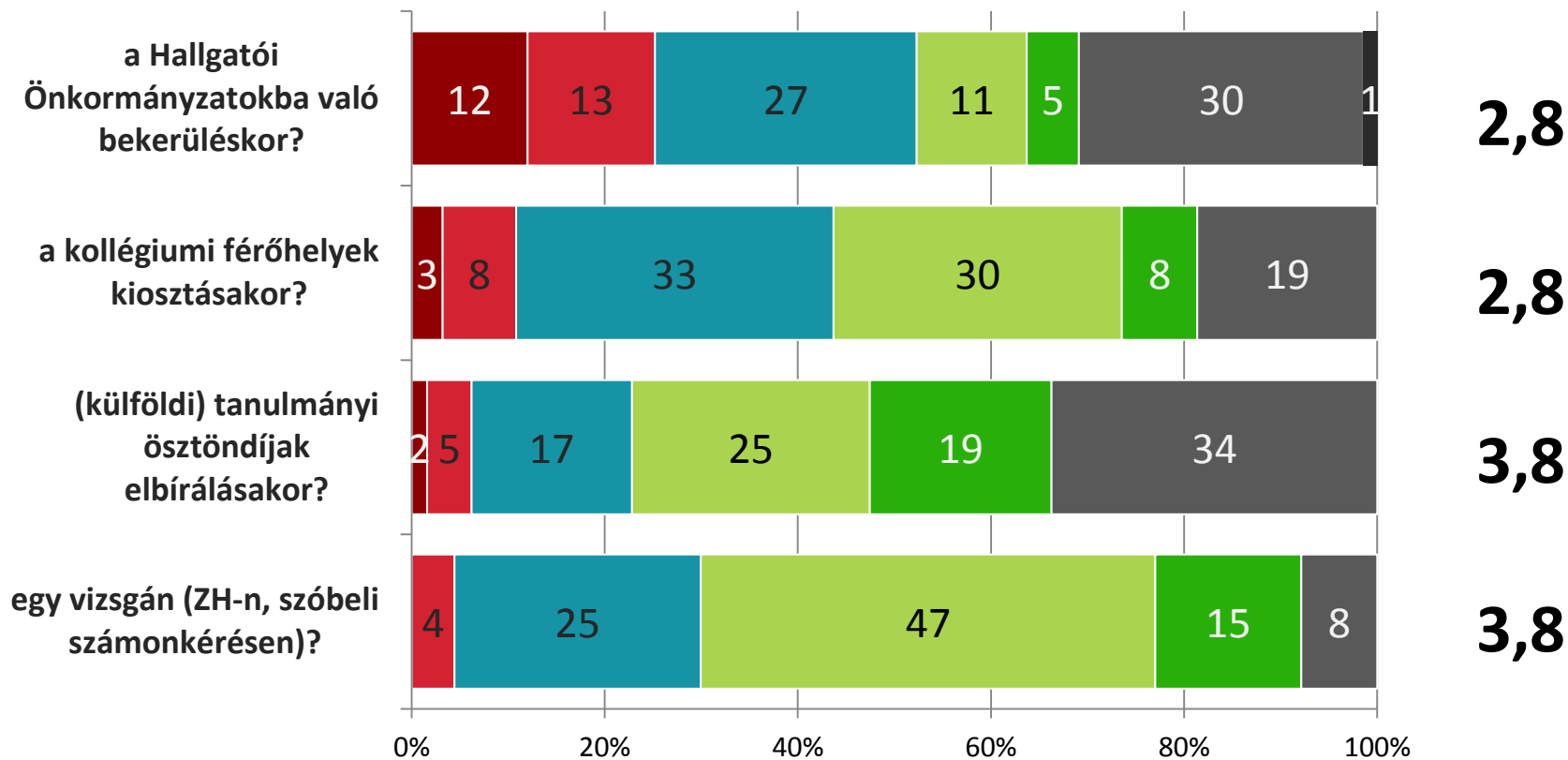
„Vannak emberek, vannak pozíciók és vannak egyetemek, amelyek kicsit távol tudják magukat tartani a politikai zsákmányrendszerből. Vannak egyetemek, vannak pozíciók, amelyek egyszerűen kivonhatatlanok ebből.” (szakértő)

Döntési mechanizmus a felsőoktatásban – érdek és tudás alapján

Ön szerint az Ön egyetemén/főiskoláján általában hogyan születnek a döntések...

- egyáltalán nem tudás\érdem alapján
- inkább nem tudás\érdem alapján
- tudás\érdem alapján is meg nem is
- inkább tudás\érdem alapján
- kizárólag tudás\érdem alapján
- nem tudom

Átlag
(öt fokú skálán)

Minta: 501 fő

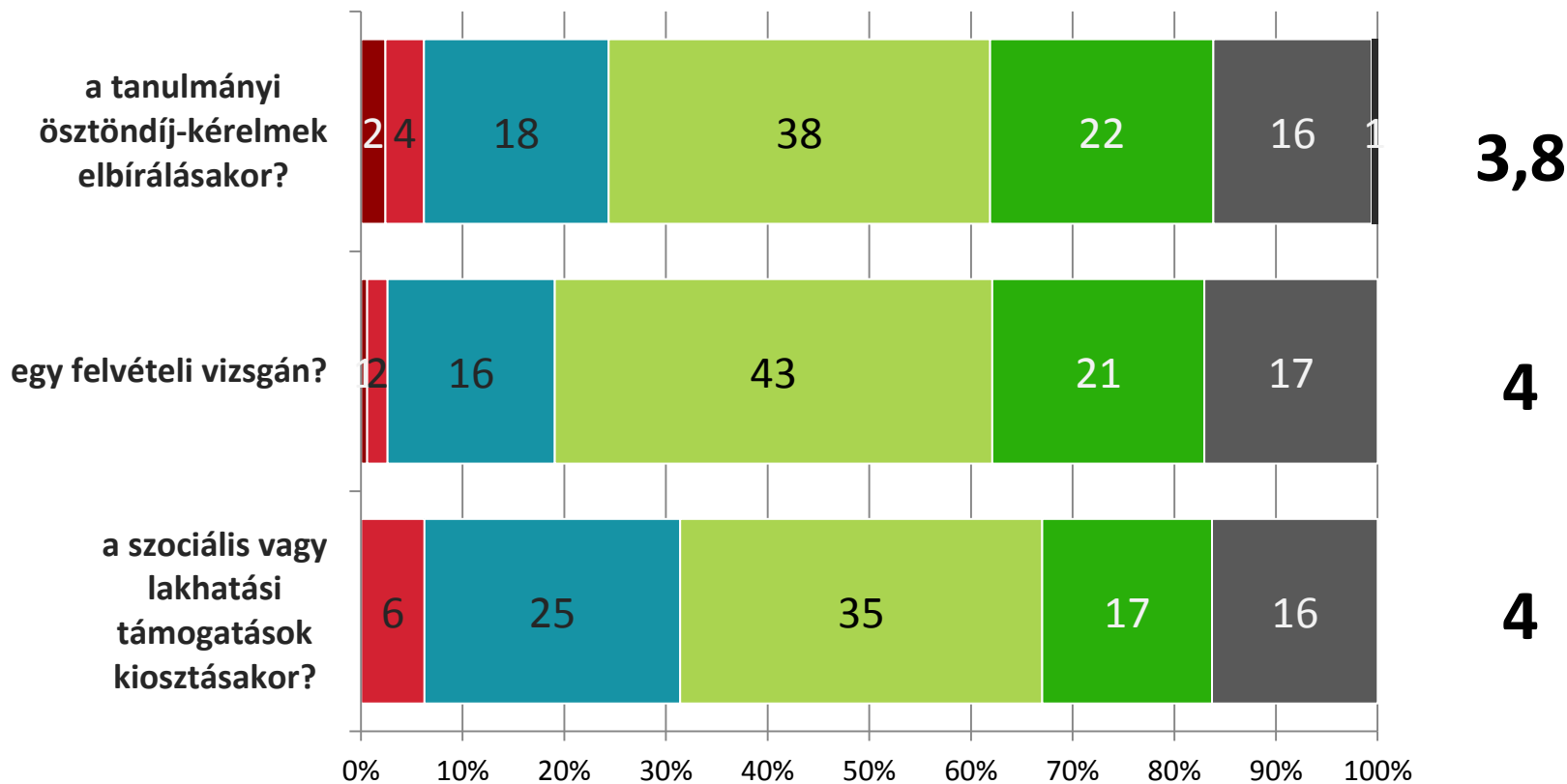
Bázis: összes megkérdezett

Döntési mechanizmus a felsőoktatásban – érdek és tudás alapján

Ön szerint az Ön egyetemén/főiskoláján általában hogyan születnek a döntések...

- egyáltalán nem tudás\érdem alapján
- tudás\érdem alapján is meg nem is
- kizárólag tudás\érdem alapján
- nem válaszolok
- inkább nem tudás\érdem alapján
- inkább tudás\érdem alapján
- nem tudom

Átlag
(öt fokú skálán)

Minta: 501 fő

Bázis: összes megkérdezett

Előnyhöz jutás szívességért cserébe

Tapasztalta-e, hogy egy kisebb szívességért cserébe előnyben részesítettek valakit...

■ igen ■ nem ■ nem tudom ■ nem válaszolok

Minta: 501 fő

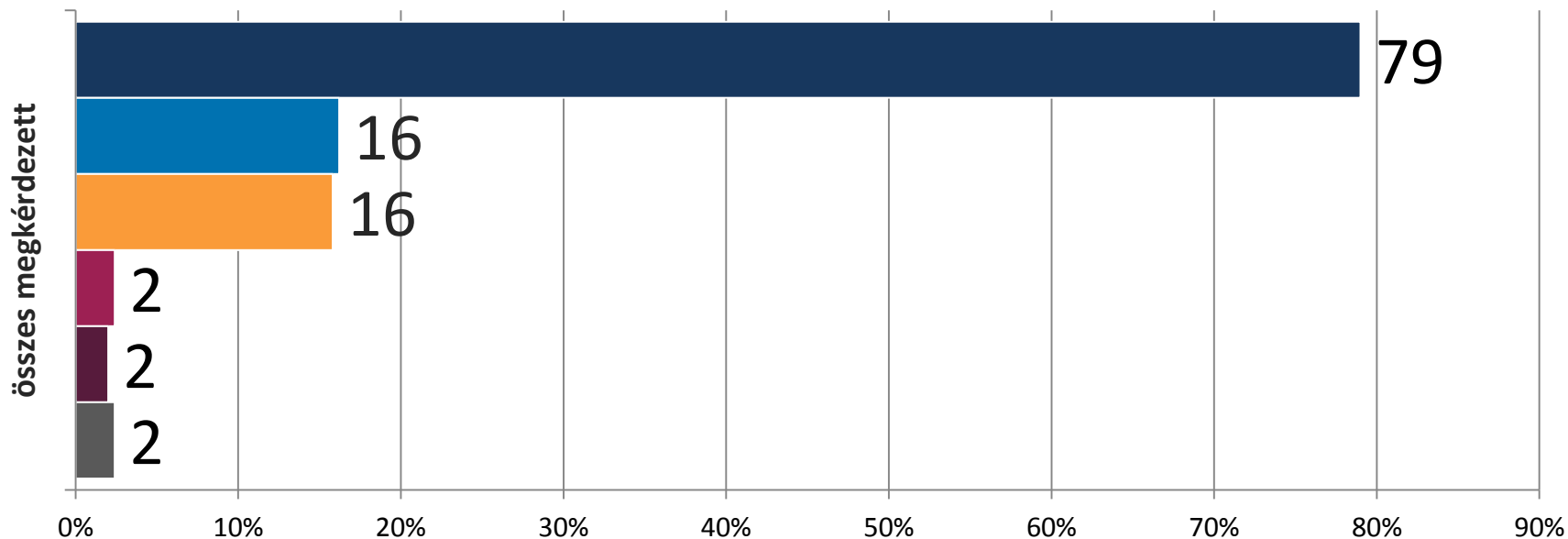
Bázis: összes megkérdezett

- Az interjúalanyok többsége találkozott már, vagy hallomásból értesült konkrét, a felsőoktatáshoz kötődő korrupciós esetről.
- A visszaélések jó része a Hallgatói Önkormányzat tevékenységével kapcsolatban, illetve a különböző pályázatok lebonyolításában jelennek meg.
- A konkrét oktatási tevékenységekben: vizsgáztatás, tanár-diák kapcsolat, diákok foglalkoztatása kevésbé van jelen, bár az interjúalanyok egyike sem zárja ki ezeknek a lehetőségét.

„Nem. Nálunk ilyen soha nem volt. Egy-két olyan oktató van, akiről halljuk ... van egy idős professzor, róla halljuk, hogy mennyire szereti a lányokat és biztos jobban nézi, és ha jobban kivágott felsőbe mész, akkor jobb jegyet ad. De kb. ennyi. De nem.” (választott hallgatói képviselő)

Mit tene meg Ön annak érdekében, hogy bekerüljön egy iskolába egy felvételi vizsgán?

- A szabályok betartásával, minden tőlem telhetőt megtennék a siker érdekében.
- Próbálnék keresni egy barátot vagy rokont, aki kedvező hatással lehet a döntésre. (pl. ismerőseim vannak az egyetemen, főiskolán).
- Próbálnék puskázni, csalni a vizsgán.
- Bármilyen eszközt bevetnék, akár pénzt, vagy ajándékot is adnék a siker érdekében.
- Nem tudom

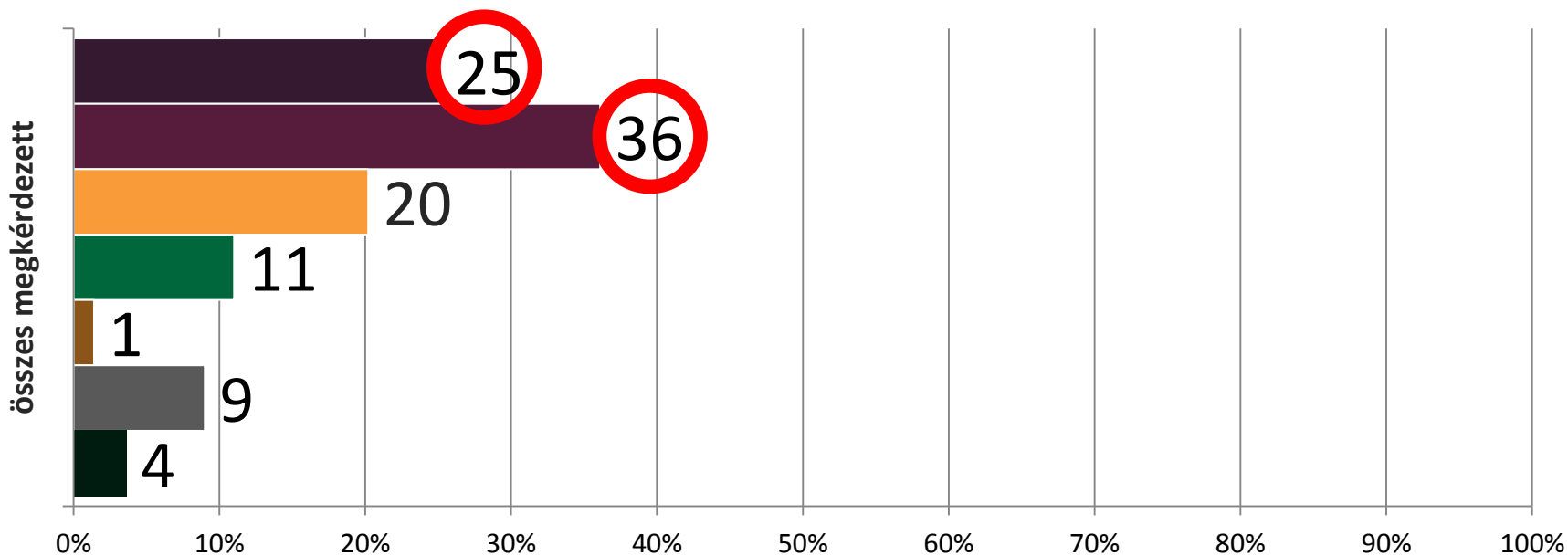
Minta: 501 fő

Bázis: összes megkérdezett

Előnyhöz jutás személyes kapcsolaton keresztül

Mit tenne Ön, ha személyes kapcsolatokon keresztül külön felvételi nélkül is bejuthatna egy jó egyetemre vagy munkahelyre, vagy az egyetemen jobb jegyeket kaphatna?

- Azonnal igent mondanék, kihasználnám a családtagom barátjának segítségét.
- Kissé kényelmetlenül érezném magam, de mivel mindenki így tesz, végül igent mondanék.
- Sokáig gondolkodnék rajta, de végül elutasítanám és keresnék egy kifogást, nehogy megsértsem a családtagomat.
- Azonnal nemet mondanék, sohasem tennék ilyet.
- Egyéb
- Nem tudom
- Nem válaszolok

Előnyhöz jutás személyes kapcsolaton keresztül

Ha korrupcióval találkozna a felvételi eljárás, egy vizsga vagy ösztöndíj-ügyintézés során, jelentené-e az esetet? Miért (nem) jelentené?

■ igen, korábban már előfordult, hogy jelentettem ilyen esetet

■ ha történne ilyen, akkor azt jelenteném

■ esettől függően, de nem feltétlenül jelenteném

■ nem jelenteném

■ egyéb

■ nem tudom

■ nem válaszolok

■ félnék, hogy senki nem védene meg

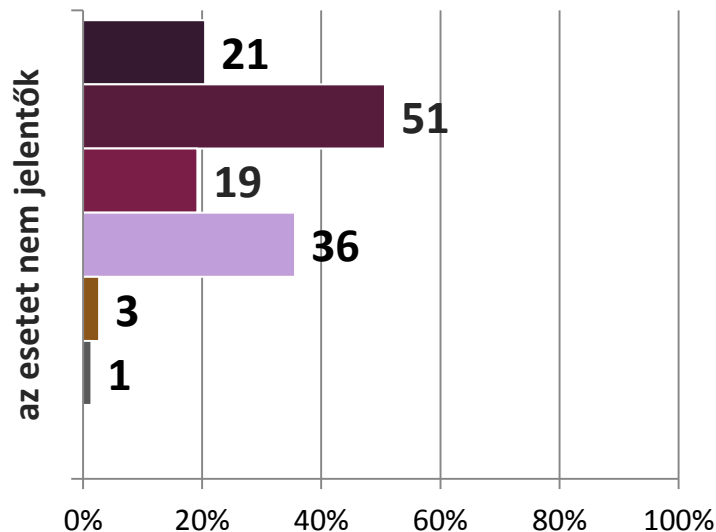
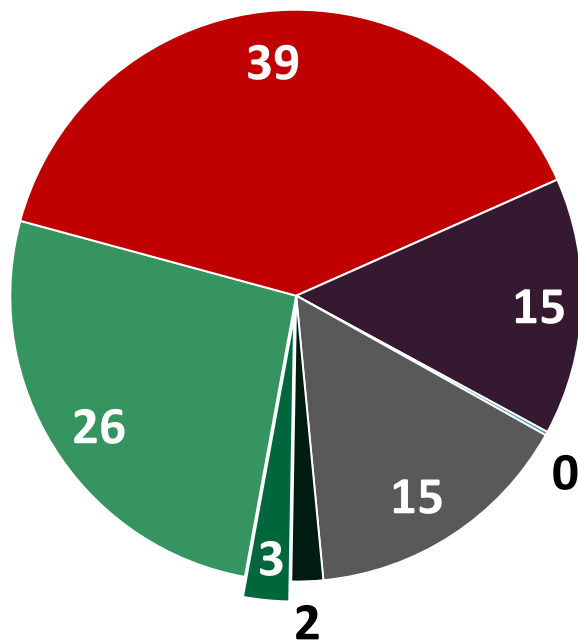
■ a bejelentésnek úgysem lenne hatása/eredménye

■ nem tudom, hogy hogyan/hol lehet ilyen bejelentést tenni

■ nem jelenteném, mert ez nem az én dolgom

■ egyéb

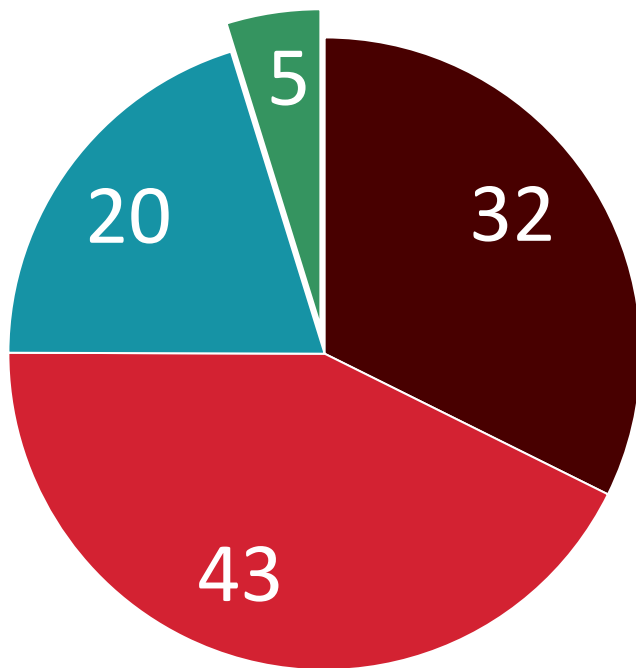
Teljes minta

Minta: 501 fő

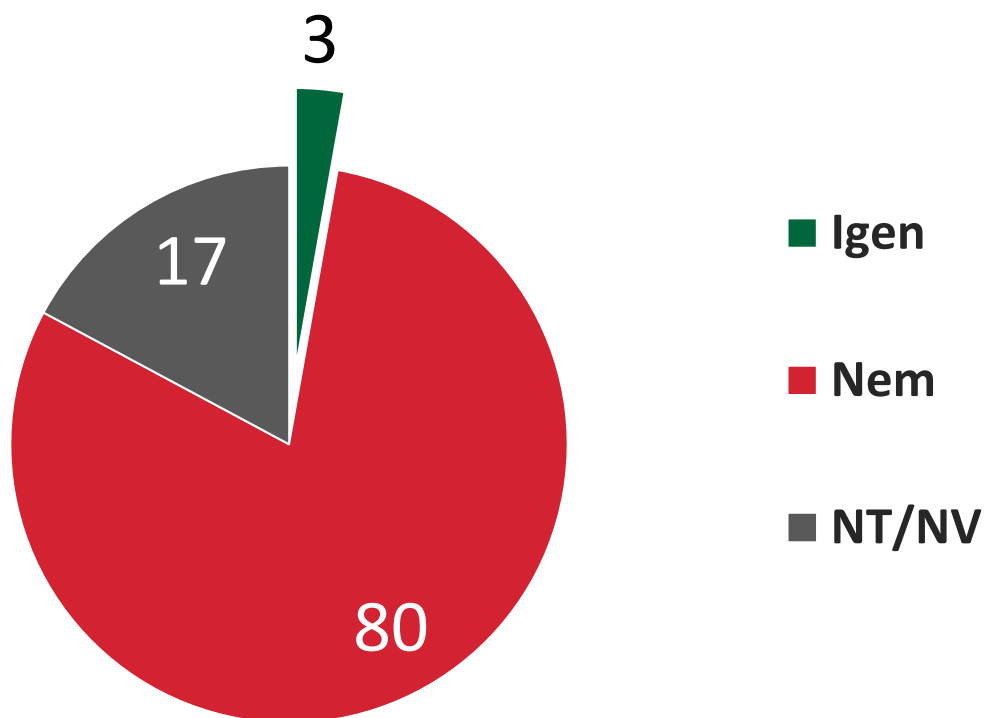
Bázis: összes megkérdezett

Mennyire érdeklik Önt a korrupcióval kapcsolatos hírek?

- Nem érdekelnek
- Érdekelnek is meg nem is
- Érdekelnek
- NT/NV

Ismeri Ön a hatályos korrupcióellenes törvényeket és szabályozásokat?

Teljes minta

Minta: 501 fő

Bázis: összes megkérdezett

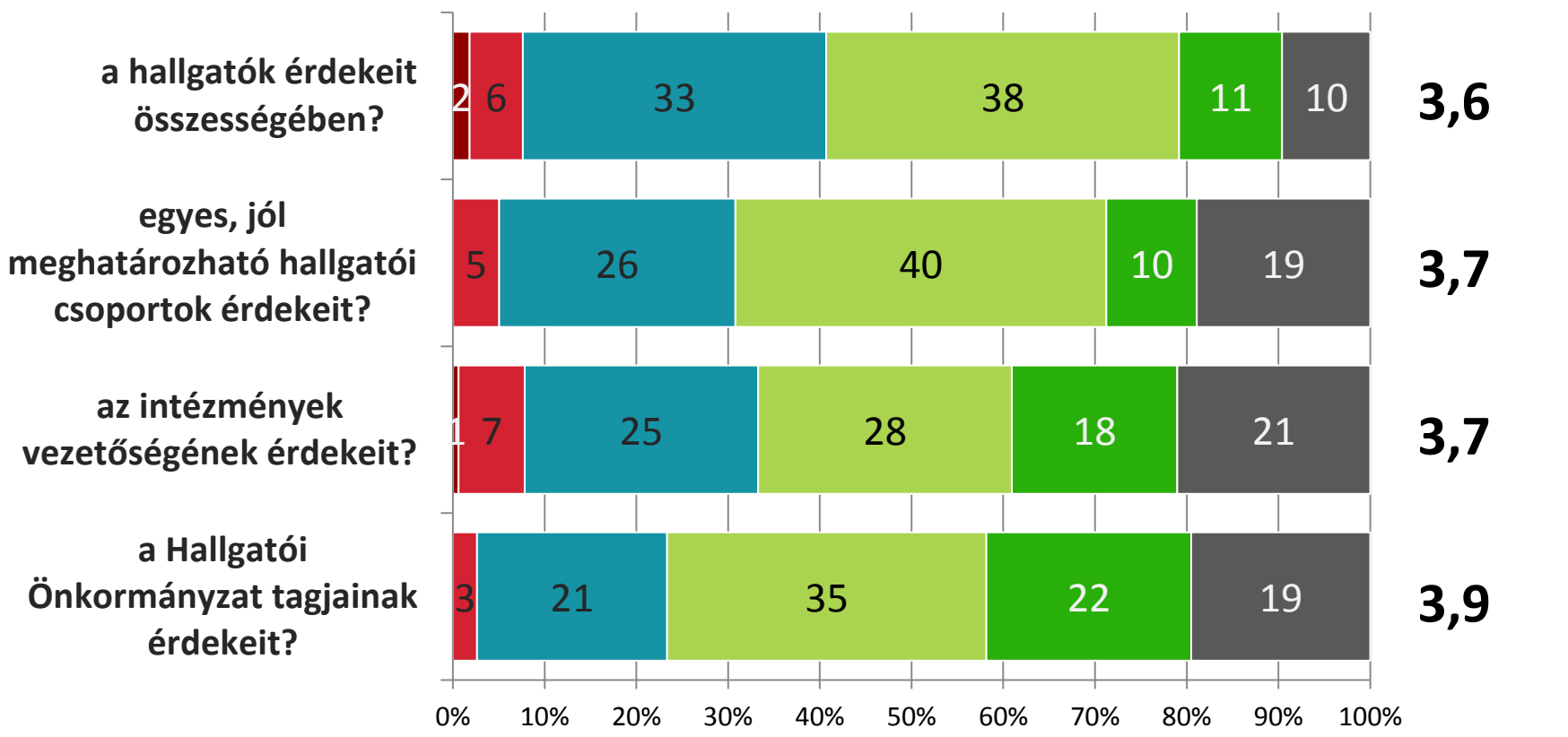
A Hallgatói Önkormányzat megítélése

- A HÖK jogaival és feladatkörével kapcsolatban az interjúalanyok többsége változásokat sürget.
- A HÖK-ök korrupciós kockázatai változatos képet mutatnak és majdnem minden interjúban megjelennek.

„Egy fiatalembernek azért, aki döntési helyzetben van, aki tíz-tizenöt millió felett gazdálkodik, éppen az élettapasztalat hiánya miatt előfordulhat, hogy megremeg a keze.” (rektorhelyettes)

Ön szerint a Hallgatói Önkormányzatok, hallgatói szervezetek tevékenységében/döntéseiben mennyire képviselik ...

- 1 - egyáltalán nem
 - 2 - inkább nem
 - 3 - igen is meg nem is
 - 4 - inkább igen
 - 5 - teljes mértékben
 - nem tudom
 - nem válaszolok
- Átlag**
(öt fokú skálán)

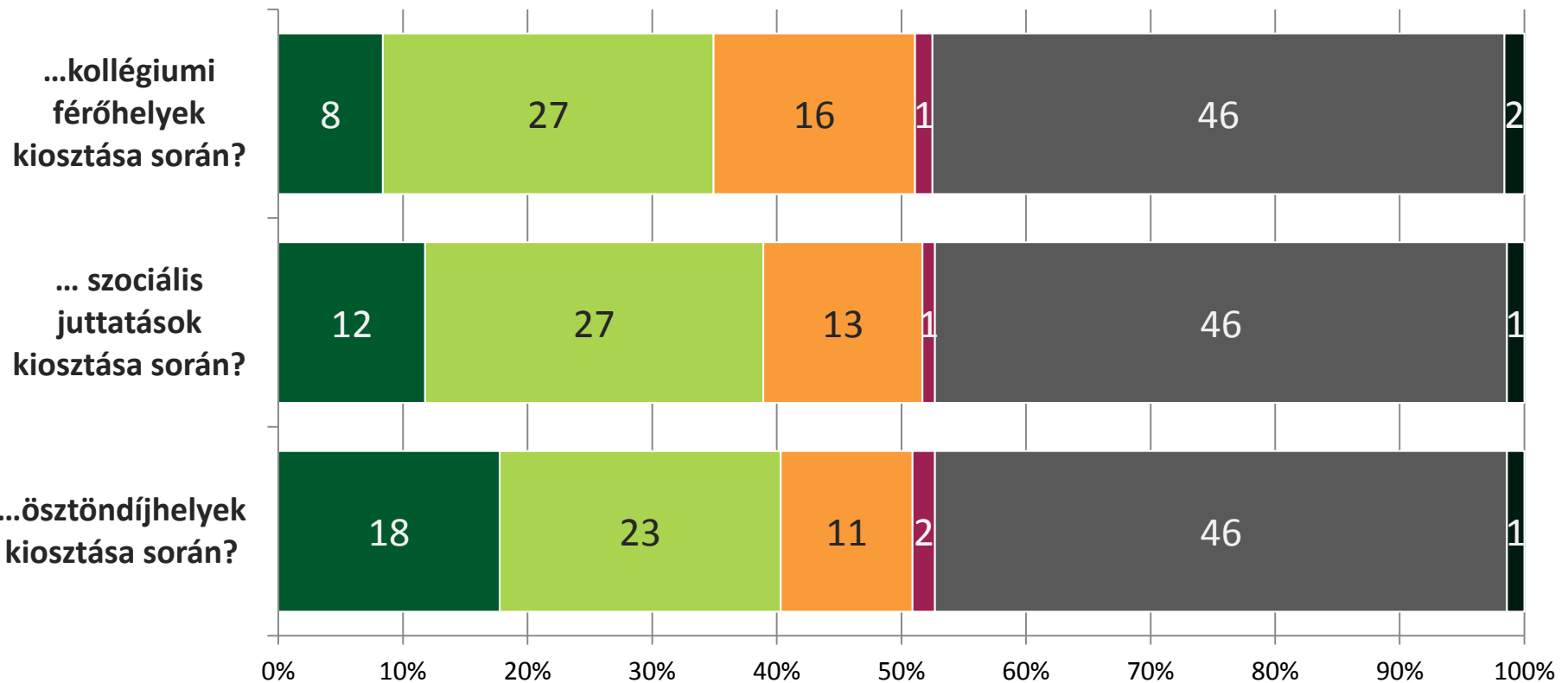
Minta: 501 fő

Bázis: összes megkérdezett

Hallgatói szervezetek korrumpálhatósága

Ön szerint mennyire gyakran fordul elő, hogy a Hallgatói Önkormányzat, hallgatói szervezetek pénzt, ajándékokat adnak, vagy szívességeket tesznek illetve fogadnak el...

■ soha ■ ritkán ■ gyakran ■ mindig ■ nem tudom ■ nem válaszolok

Minta: 501 fő

Bázis: összes megkérdezett

Európai uniós forrásokból adódó kockázatok

Az interjúalanyok szerint az intézmények nemegyszer működést finanszíroznak az EU-s projektekből. Ez csökkenti az átláthatóságot és növeli a korrupciós kockázatokat, mert

- Megnöveli az adminisztrációt (kétfelé történő elszámolás)
- Külső pályázatírók és szakértők bekapcsolása nehezíti az ellenőrzést
- Az intézmények, külső szakértők érdekeltté válnak a jövőbeni pályázatok befolyásolásában

„Nevezetesen, ha egy professzor, egy nagyobb EU-s pályázatot nyer, akkor ezt nem korrupciónak nevezem, hanem az intézmények gyakorlatilag működést finanszíroznak ebből. Mindenféle béreket, kiegészítő béreket állítanak rá. Mondvacsinált feladatokra.” (szakértő)

alacsony
korrupciós
kockázat

oktatási tevékenység

Szívesség- és
szimpátia alapú
korrupció

közepes kockázat

intézményvezetés

Klasszikus
korrupciós esetek
(beszerzések,
pályázatok)

magas kockázat

hallgatói érdekképviselő

Az intézmény
alpműködésére is
visszaható
problémaforrás

Köszönöm a figyelmet!

www.transparency.hu